

3. Закон України «Про Державний бюджет України на 2011 рік» від 23.12.2010 р. № 2857-VI // Уряд. кур'єр. — 2010. — № 246.

4. Міністерство України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи: Інформаційно-довідковий матеріал з питань подолання наслідків Чорнобильської катастрофи (за підсумками роботи у 2003 році). — К., 2004. — 56 с.

5. Постанова Кабінету Міністрів України «Про Порядок відселення та самостійного переселення громадян з територій, що зазнали радіоактивного забруднення внаслідок аварії на Чорнобильській АЕС» від 16.12.1992 р. № 706 // Урядовий кур'єр. — 1993. — № 4—5.

6. Постанова Кабінету Міністрів України від 31.12.1996 р. № 1589 «Про Порядок надання додаткової жилої площі особам, які внаслідок Чорнобильської катастрофи перенесли променеву хворобу будь-якого ступеня або стали інвалідами, які потребують особливого догляду, та сім'ям, що втратили годувальника з числа осіб, віднесених до категорії 1» // Уряд. кур'єр. — 1997.

7. Національна доповідь України 20 років Чорнобильської катастрофи: погляд у майбутнє. — Режим доступу: http://www.mns.gov.ua/chornobyl/20_year/03/n_report.UA.

8. Постанова Кабінету Міністрів України «Про порядок передачі у приватну власність громадян незавершених будівництвом будинків садибного типу» від 28.06.1997 р. № 637 // Уряд. кур'єр. — 1997. — № 128—129.

9. Закон України «Про житловий фонд соціального призначення» від 12.01.2006 р. № 3334-IV // Уряд. кур'єр. — 2006. — № 132.

10. Житловий кодекс України від 30.06.1983 р. № 5464-X // Відом. Верховної Ради Української РСР. — 1983. — Дод. до № 28. — Ст. 574.

11. Указ Президента України «Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади» від 09.12.2010 р. № 1085 // Уряд. кур'єр. — 2010. — № 234.

Ярошенко І.С.,

канд. юрид. наук, доцент,
доцент кафедри цивільного
та трудового права

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПЕНСІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ, ПОСТРАЖДАЛИХ УНАСЛІДОК ЧОРНОБІЛЬСЬКОЇ КАТАСТРОФИ

Пенсійне забезпечення в Україні орієнтоване на різні професійні групи (державних службовців, науково-педагогічних працівників, суддів, прокурорів тощо), що дозволяє враховувати особливості трудової діяльності. Однією із таких професійних груп є військовослужбовці.

Для визначення меж диференціації правового регулювання відносин пенсійного забезпечення необхідно враховувати об'єктивний характер впливу різних обставин на організм людини (екологія, ушкодження здоров'я), значимість заслуг особи, її діяльності для суспільства і держави. Ці фактори можуть виступати передумовою для визначення особливостей правового впливу на суспільні відносини.

Важливим критерієм диференціації правового регулювання відносин по пенсійному забезпеченню військовослужбовців є умови військової служби. Такі умови визначаються як об'єктивні обставини, в яких здійснюється виконання обов'язків військовослужбовців та реалізація поставлених перед ними завдань, а також природно-кліматичні, екологічні та інші особливості місцевості, в якій громадянин проходить військову службу [4, с. 13]

Диференціація у пенсійному забезпеченні військовослужбовців призводить до формування системи особливих пільг та виплат, що орієнтовані на компенсацію наслідків ушкодження здоров'я, які отримані за певних обставин. Факторами, які зумовлюють диференціацію у пенсійному забезпеченні військовослужбовців, є виконання службових обов'язків в умовах надзвичайних ситуацій.

Військовослужбовці, які брали безпосередню участь у ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС, відповідно до ст. 10 Закону України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» [1], мають статус постраждалих унаслідок Чорнобильської катастрофи та відносяться до категорії ліквідаторів наслідків аварії.

Загальний порядок пенсійного забезпечення осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, регулюється Законом України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи». Так, ст. 49 вказаного закону визначає, що пенсії особам, віднесеним до категорій 1, 2, 3, 4 постраждалих унаслідок Чорнобильської катастрофи, встановлюються у вигляді державної пенсії та додаткової пенсії за шкodu, заподіяну здоров'ю. Розмір державної пенсії залежить від категорії постраждалих, їх стажу та середньомісячного заробітку. Додаткова пенсія виплачується у відсотковому відношенні до прожиткового мінімуму та диференціюється залежно від категорії постраждалого.

Державна пенсія постраждалим унаслідок Чорнобильської катастрофи призначаються зі зменшенням пенсійного віку, пільговим обчисленням страхового стажу та середньомісячного заробітку.

На обсяг пенсійних виплат має безпосередній вплив факт інвалідності, пов'язаної з Чорнобильською катастрофою. Для пен-

сійного забезпечення військовослужбовців суттєве значення має причина інвалідності. До причин інвалідності військовослужбовців відповідно до законодавства відносять травму чи захворювання, отримані внаслідок виконання службових обов'язків. Особливо великою є кількість причин інвалідності, пов'язаних із впливом радіації. Деталізація причин інвалідності відповідає інтересам військовослужбовців, дозволяючи найбільш повно урахувати особливості ушкодження їх здоров'я.

Відповідно до Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби та деяких інших осіб» [2] залежно від причини інвалідності інваліди з числа військовослужбовців поділяються на такі категорії: інваліди війни та інші інваліди з числа військовослужбовців.

До інвалідів війни віднесені особи, які стали інвалідами внаслідок виконання службових обов'язків. Але відповідна норма вказаного закону не містить вказівки про те, що інвалідами війни є особи, які брали участь у ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС. Натомість вона відсилає до Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» [3].

Відповідно до ст. 7 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» військовослужбовці, які стали інвалідами внаслідок поранення, контузії, каліцтва або захворювання, одержаних під час виконання обов'язків військової служби, пов'язаних з ліквідацією наслідків Чорнобильської катастрофи, мають статус інвалідів війни.

Отже, на сьогодні умови щодо встановлення причин інвалідності особам, які проходили військову службу, дотримуються не повною мірою. Аналіз правових норм законів, які регулюють питання пенсійного забезпечення військовослужбовців, не дає можливості чітко розмежувати причини інвалідності, пов'язані із Чорнобильською катастрофою. На нашу думку, необхідно встановити для військовослужбовців таку причину інвалідності, як «захворювання або травма, отримані внаслідок впливу радіації при виконанні службових обов'язків».

Література

1. Закон України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» від 28.02.1991 // Відомості Верховної Ради УРСР. — 1991. — № 16. — Ст. 200.

2. Закон України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб» від 09.04.1992 // Відомості Верховної Ради України. — 1992. — № 29. — Ст. 399.

3. Закон України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» від 22.10.1993 // Відомості Верховної Ради України. — 1993. — № 45. — Ст. 425.

4. *Антипьева Наталья Валерьевна*. Социальное обеспечение военнослужащих: проблемы правового регулирования. Автореферат диссертации на соискание ученой степени д-ра юрид. наук. — Санкт-Петербург, 2010. — 51 с.

Вітук І.Р.,
канд. юрид. наук,
начальник відділу Управління
правового забезпечення СБУ

ДО ПИТАННЯ ЗАХИСТУ СОЦІАЛЬНИХ ПРАВ ГРОМАДЯН, ЯКІ ПОСТРАЖДАЛИ ВНАСЛІДОК ЧОРНОБИЛЬСЬКОЇ КАТАСТРОФИ

Сьогодні в Україні відсутня системна діяльність центральних органів виконавчої влади щодо створення соціально-економічних, організаційних умов і гарантій у сфері соціального захисту населення, яке постраждало внаслідок Чорнобильської катастрофи. Як наслідок, державні програми з мінімізації наслідків Чорнобильської катастрофи, розроблені на діючій законодавчій базі, повною мірою не виконуються.

Відзначається стійка тенденція до зменшення обсягів видатків на соціальний захист постраждалих громадян.

Викликає занепокоєння скорочення обсягів фінансування ряду «чорнобильських програм». Зокрема, зменшено фінансування комплексного медико-санітарного забезпечення громадян, які постраждали від цієї катастрофи. Незадовільною також є ситуація із забезпеченням безоплатними ліками за рецептами лікарів, житлом, санаторно-курортними путівками, іншими видами соціального забезпечення постраждалих.

Актуальним питанням соціального забезпечення учасників ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС є вдосконалення механізму нарахування пенсій, призначених відповідно до Закону України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи», проведення їх індексації відповідно до індексу інфляції та зростання цін.

У цьому аспекті слід вказати на невиконання державою ст. 67 цього Закону в частині підвищення розмірів доплат, пенсій і ком-